

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของระบบการเงินภายในครัวเรือน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการ และเพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางการจัดการในการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินงานใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มย่อย และเวทีเสวนา อีกทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนด้วยการดำเนินงานชุมชนต้นแบบและการลงมือปฏิบัติตามหลักวงจร P-D-C-A ได้แก่ การวางแผน การทดลองปฏิบัติ วิเคราะห์ประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสารภีชัย และบ้านไร่ป่าคา เป็นตัวแทนของประชากรตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคของระบบการเงินภายในครัวเรือนของชุมชน มีรายได้หลักจากการเกษตร ซึ่งผลผลิตและราคาผลผลิตมีความผันผวน ส่วนรายได้เสริมจากการทำกิจกรรมมีปริมาณผลผลิตน้อยและคุณภาพต่ำจึงไม่สามารถสร้างรายได้อย่างจริงจัง ปัญหาด้านรายจ่าย ชุมชนไม่มีความเข้าใจพฤติกรรมการจ่ายของครัวเรือนอย่างแท้จริง เนื่องจากไม่ให้ความสำคัญต่อการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน ส่งผลให้ไม่สามารถวางแผนการลดรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนมีดังนี้ 1) ปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต้องมีพื้นฐานความเข้าใจในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และปัจจัยด้านกระบวนการกลุ่มของชุมชนและการมีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง 2) ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัยทางกายภาพของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยด้านภูมิปัญญาที่สามารถนำไปสู่การสร้างรายได้ ปัจจัยกระบวนการจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยดำเนินการจัดตั้งในรูปแบบคณะกรรมการ รวมทั้งดำเนินการวางแผนและกระตุ้นให้มีการดำเนินงานตามแผน และปัจจัยจากการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ สำหรับผลการศึกษาแนวทางการจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักและการยอมรับถึงประโยชน์ของการบันทึกบัญชีครัวเรือน การกำหนดแผนกิจกรรมเพื่อดำเนินการลดรายจ่ายตามข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือน การดำเนินกิจกรรมตามแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่น การเสริมประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกิจกรรม การประเมินผลกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินกิจกรรมในรอบต่อไป อีกทั้งมีมาตรการในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การออมอย่างยั่งยืน